TEK PAZAR FORUMU

(2-4 Ekim 2011-Polonya)

Avrupa Parlamentosu, Avrupa Komisyonu ve Polonya Dönem Başkanlığı tarafından ortaklaşa düzenlenen "Tek Pazar Forumu"[1] 2-4 Ekim 2011 tarihlerinde Polonya'nın Krakow şehrinde gerçekleştirilmiş olup, içeriğine ilişkin Bakanlığımız değerlendirmeleri aşağıda sunulmaktadır.

İlk kez düzenlenen Forumun iş dünyası, sosyal taraflar, sivil toplum kuruluşları ve kamu kurumlarının katılımıyla periyodik olarak tekrarlanması öngörülmektedir. Bu inisiyatifin amacı Tek Pazara ilişkin AB müktesebatının Üye Ülkeler hukukuna aktarımını ve uygulamasını izlemek, en iyi uygulama örneklerine ilişkin bilgi paylaşımını sağlamaktır. Forum ayrıca AB vatandaşlarının Tek Pazara ilişkin sorunlarını ilk ağızdan politika yapıcılara iletilebildiği bir platform olma özelliği de taşımaktadır.

Forumun ilk gününde Avrupa Komisyonu Tek Pazar ve Hizmetler Genel Müdürlüğünün çeşitli hizmet birimlerince Tek Pazarın işleyişine ve sağlanan kolaylıklara ilişkin bilgilendirmenin yapıldığı bir fuar açılmıştır. Resmi toplantılar ikinci ve üçüncü gün gerçekleşmiştir.

Forumun ikinci günü açılış oturumuna Polonya Başbakan Yardımcısı *Waldemar Pawlak*, Avrupa Parlamentosu Başkanı *Jerzy Buzek* ve Avrupa Komisyonu Tek Pazar ve Hizmetler Komiseri *Michel Barnier* katılmışlardır. Siyasi nitelikli bu oturumda aşağıdaki hususlara vurgu yapılmıştır:

- Ortak Pazardan Tek Pazara dönüşümün büyük ölçüde başarılmış olması önemlidir.
- Enerji, Tek Pazarın geleceği açısından stratejik bir konu olarak ön plandadır; gelecekte ucuz enerji tüketmek mümkün olmayacaktır, rekabet gücüne zarar vermeyecek koşullarda, güvenli ve istikrarlı enerji temini esastır.
- Kurucu dört temel serbestiye ek olarak "bilginin serbest dolaşımı" beşinci prensip olarak benimsenmelidir.
- Ekonomik kriz son derece ciddi boyutlara ulaşmıştır; gelecek nesillerin refahı adına borçluluğun azaltılması ve tasarrufun artırılması gerekmektedir.
- Bankacılık sektörünün finansal krizden kurtarılabilmesi için Avrupa vatandaşları büyük maliyetlere katlanmışlardır; mevcut ekonomik krizde de bankacılık sektörünün üstüne düşeni yapması gerekmektedir, Avrupa düzeyinde getirilen mali hizmetler vergisinin mantığı budur.
- Avrupa'nın tarımsal ve sınai üretim potansiyeli kaybolmuş değildir. Birliğin kurucu motivasyonu olan "üretim ruhunun" yeniden canlandırılabilmesi için yürürlükteki mevzuat basitleştirilmeli ve yatırımları kolaylaştırıcı bir niteliğe bürünmelidir.
- Avrupa sadece ekonomik değil aynı zamanda politik bir kriz içindedir. Avrupalılık perspektifinden uzak, sadece ülke içine odaklanmış milliyetçi siyasetçiler bulunmaktadır.

[1] http://ec.europa.eu/internal_market/top_layer/docs/draft_programme_internet_05-09-2011_en.pdf

- Sorunlar yaşamakta olan Tek Pazar vatandaşlar için değil vatandaşlarla birlikte - onların talepleri siyasetin merkezine konularak - canlandırılmalıdır.

Açılış oturumundan sonra, Avrupa Komisyonu Tek Pazar ve Hizmetler Genel Müdürlüğünce hazırlanan "Vatandaşların ve İşletmelerin Tek Pazara İlişkin Yirmi Temel Sorunu"[2] konulu rapor üzerine bir sunum gerçekleştirilmiştir. Tek Pazar'ın an itibarıyla "bir bütün" olmadığı, pazarın çeşitli nedenlerle bölündüğü ifade edilen sunumda, aşağıdaki hususların gelecekteki müktesebat çalışmalarında ele alınması gerekecek öncelikli politika alanları olduğu belirtilmiştir:

1. Sınır ötesi hareketleri zorlaştıran sosyal güvenlik prosedürleri,
2. Yurtdışı sağlık hizmetlerinde karşılaşılan zorluklar,
3. İkametgah bildirimine ilişkin sıkıntılar,
4. Mesleki niteliklerin karşılıklı tanınması,
5. Vatandaşlık ayrımı gözeten istihdam politikaları,
6. Sınır ötesi ticari faaliyetlere ilişkin vergi sorunları,
7. Sınır ötesinde banka hesabı açtırma gibi basit mali işlemlerde dahi yaşanan sorunlar,
8. Öğrencilerin diğer ülkelerde yaşadığı diplomaların tanınması, öğrenim desteği gibi sorunlar,
9. Emeklilik ve veraset konularında sınır ötesinde karşılaşılan vergi sorunları,
10. Sahip olunan binek araçların diğer ülkelerde kullanımdan kaynaklanan maliyetler,
11. Yolcuların sınır ötesi seyahatlerde karşılaştığı sıkıntılar,
12. Bankacılık ve diğer mali hizmet sektörlerinin vatandaşlarca anlaşılması zor yapısı,
13. Sınır ötesi elektronik ticarete duyulan güvensizlik,
14. Tekeller ortadan kalkmasına rağmen tüketiciler için enerji fiyatlarının hala yüksek olması,
15. İnternet ve telefon hizmetlerinde yaşanan kalite ve yüksek fiyat sıkıntısı,
16. Yurtdışı ihalelere katılmanın cazibesini azaltan idari ve mali sıkıntılar,
17. KOBİ'lerin yurtdışı faaliyetleri için finans ve desteğe erişim imkanlarının karmaşık olması,
18. Yurtdışında iş yapacak girişimci ve yatırımcıların önüne çıkan gereksiz bürokrasi,
19. Yurtdışında ödenen KDV'nin geri alınmasına ilişkin sorunlar,
20. Fikri mülkiyet haklarının sınır ötesinde savunulmasına yönelik engeller.

İkinci gün öğleden sonraki oturumlar sekiz teknik konuda düzenlenen paralel çalıştaylar şeklinde gerçekleşmiştir. Bu çalıştaylardan "Tek Temas Noktaları" ve "Kamu Alımları" konulu olanlara katılım sağlanmıştır.

3 No'lu Çalıştay: Tek Temas Noktaları

Capgemini Yönetim Kurulu üyesi *Pierre Hessler*'in yönettiği çalıştaya Brandenburg Eyaleti (Almanya) Ekonomi ve AB İşleri Bakanlığından AB İşleri Genel Müdürü *Peter Kohnert*, Avusturya Ticaret Odası Başkan Yardımcısı *Heinz Kogler*, Lüksemburg Bilgi Teknolojileri Merkezinden Genel Müdür Yardımcısı *Pierre Schilling*, Avrupa Parlamentosu üyesi *Malgorzata*

[2] http://ec.europa.eu/internal_market/strategy/docs/20concerns/publication_en.pdf

Handzlik, Polonya İşverenler Konfederasyonu Başkanı *Henryka Bochniarz*, Birleşik Krallık İş, Yenilik ve Nitelik Kurumundan Başkan Yardımcısı *Kerry Jones* ile Avrupa Komisyonu Tek Pazar ve Hizmetler Genel Müdürlüğünden Hizmetler Bölümü Başkan Vekili *Pamela Brumter-Coret* konuşmacı olarak katılmıştır.

Çalıştayda aşağıdaki hususlar dile getirilmiştir:

- Hizmet sunucuların yürüttükleri faaliyetlere ilişkin olarak tamamlamaları gereken idari süreçleri Tek Temas Noktaları aracılığıyla elektronik olarak yerine getirilebilir kılmak yeterli olmamaktadır; süreçlerin bizatihi kendilerinin kolaylaştırılması ve gereksiz bürokrasiden arındırılması şarttır.
- Tek Temas Noktaları başvuru işlemini hizmet sunucu açısından kolaylaştırmakla birlikte, sürecin kısalması ve sağlıklı yürümesi ancak yetkili kurumlar arasındaki iletişimin sorunsuz ve hızlı olmasıyla mümkündür; zira Tek Temas Noktaları sadece idari buzdağının tepesidir.
- İstatistiklere göre AB vatandaşları Tek Temas Noktalarını daha çok bilgi almak için kullanmakta, ancak iş kurma işlemlerini Tek Temas Noktalarındaki elektronik başvuru kolaylığıyla değil, fiilen kurumlara giderek tamamlamayı tercih etmektedir.
- Tek Temas Noktaları bütün hizmet sunum biçimlerinde faydalanılabilir olmakla birlikte, uygulamada daha çok sınır ötesi geçici nitelikli hizmet sunumunda kullanılmakta, AB vatandaşları yerleşme suretiyle iş kurmaları durumunda Tek Temas Noktalarına rağbet etmemektedir.
- Hizmetler Direktifi ekonomik olarak anlamlı pek çok hizmet sektörünü kapsamamaktadır. Ancak Üye Devletlerin bu hizmetlere ilişkin işlemlerin de Tek Temas Noktaları aracılığıyla yapılmasını sağlamaları önünde bir engel yoktur. Bunun yanı sıra sosyal güvenlik ve vergi gibi idari süreçlerin de Tek Temas Noktaları kolaylığı altına sokulması mekanizmadan umulan faydalanın sağlanmasına hizmet edecektir.
- Tek Temas Noktalarından daha fazla faydalanılması için ön şart bunların varlığı ve sağladıkları kolaylıklar konusunda vatandaşların yeterince bilgilendirilmeleridir. Ancak bu konuda Üye Ülkelerde sıkıntılar bulunmaktadır.
- Sınır ötesi hizmet faaliyetlerinin kolaylaştırılabilmesi için Tek Temas Noktalarının sadece bilgi sağlama değil işlemlerin fiili tamamlanması açısından da en azından ikinci bir AB dilinde (tercihen İngilizce, ayrıca sınır komşusu ülke dilleri) erişilebilir olması önemlidir.
- Bazı Üye Ülkelerin diğer Üye Ülkelerce verilse de kendi resmi dillerinde düzenlenmemiş belgeleri geçersiz saymalarına imkan tanıyan mevzuatlarında değişikliğe gitmeleri şarttır.
- Tek Temas Noktalarının tesisine ilişkin en iyi uygulama örnekleri olarak Birleşik Krallık, İsveç, Avusturya, Portekiz ve Almanya gösterilebilir. Özellikle Birleşik Krallık kamu hizmetlerinde elektronik başvurunun esas haline gelmesi (digital as default) hedefiyle idari yapılanma reformu yürütmekte olup, Tek Temas Noktalarını da bu doğrultuda önemli bir araç olarak görmektedir.

Önümüzdeki sene Avrupa Birliği Bakanlığı koordinasyonunda hayata geçirilmesi planlanan "AB Hizmetler Müktesebatına Uyum Stratejisi Hazırlanması" projesi çerçevesinde ele alınacak en

önemli konulardan biri Ulusal Tek Temas Noktasının tesisi olup, bu doğrultuda çalıştay sonrasında özellikle en iyi uygulamalara örnek gösterilen ülke temsilcileriyle bir araya gelinmiş ve proje kapsamında işbirliği yapılabilmesine yönelik temaslarda bulunulmuştur.

6 No'lu Çalıştay: AB Kamu Alımları Hukukunun İşleyişinin İyileştirilmesi

Avrupa Komisyonu Tek Pazar ve Hizmetler Genel Müdürlüğü Kamu Alımları Mevzuat Birimi Başkanı *Joanna Szychowska*'nın yönettiği çalıştaya, Avrupa Parlamentosu üyesi *Heide Rühle,* Polonya Kamu İhale Kurumu Başkanı *Jacek Sadowy,* Birleşik Krallık AB ve Uluslararası Politika konularından sorumlu Bakanlık Danışmanı *Jonathan Denison Cross*, Çek Cumhuriyeti Bölgesel Kalkınma Bakanlığı'ndan Bakan Yardımcısı ve Kıdemli Yönetici *Jan Sixta,* General Electric firmasının AB ile Hükümetlerarası ilişkilerden sorumlu Müdürü *Fabian Delcros* ve İşletmeler, İç Pazar ve Rekabet Komitesi Başkanı *Juan Pedro Marin Arrese* konuşmacı olarak katılım sağlamıştır.

Çalıştayda aşağıdaki hususlara vurgu yapılmıştır:

- Kamu alımlarına ilişkin temel prensipler (şeffaflık, rekabet, eşit muamele) Tek Pazar'ın işleyişi açısından önem arz etmektedir. Ancak bu temel prensiplere rağmen kamu alımları konusunda hala sınır ötesi sorunlar yaşanmaktadır. Bunun en önemli nedeni kamu alımları kurallarının Üye Ülke pazarlarının ihtiyaçlarını karşılamaya her zaman elverişli olmamasıdır. Kamu alımları kurallarının standartlaştırılması ile Üye Ülke ihtiyaçlarına göre daha spesifik hale getirilmesi arasında bir ikilem bulunmaktadır.
- Kamu alımları konusunda yaşanan sıkıntıların bir başka nedeni mevzuatın karmaşık olmasıdır; dolayısıyla Üye Ülkelerde farklı yorumlanmakta, farklı uygulanmakta ve sıkça tadil edilmektedir. Bu sorunu aşmak için, mevzuat kapsamının çok açık ve net olarak ifade edilmesi, basitleştirilmesi ve tüm Üye Ülkelerde doğrudan uygulanan bir biçime dönüştürülmesi (Direktifler yerine Tüzük) hususu dikkate alınmalıdır.
- Avrupa Komisyonu bu alandaki revizyon gerekleri doğrultusunda değerlendirmeler yapmıştır ve 2011 yılının sonuna kadar bir reform paketi açıklayacaktır.
- Kamu alımları, temsil ettiği ekonomik büyüklük ve dayandığı şeffaf, rekabetçi ve eşit muamele ilkeleri sayesinde Avrupa'ya yatırım çekebilir ve böylece AB'nin yaşadığı ekonomik krizle mücadelede kullanılacak en önemli politika araçlarından biri haline gelebilir.
- Kamu alımları kurallarının uygulanmasında "profesyonellik" çok önemlidir. Gerek ihale yetkililerinin gerekse ihale sürecinde yer alan diğer tarafların daha nitelikli olması için çaba harcanmalıdır.
- Kamu ihalelerinde en önemli kriterin 'fiyat' olmaması gerekir; ancak ne yazık ki Üye Ülkelerin çoğunda 'fiyat' kriteri öne çıkmaktadır.

Forumun üçüncü günü kapanış oturumuna Avrupa Komisyonu Sağlık ve Tüketiciler Komiseri *John Dalli*, Avrupa Parlamentosu Başkan Yardımcısı *Diana Wallis,* Avrupa Parlamentosu Tek

Pazar Komitesi Başkanı *Malcolm Harbour*, Avrupa Ekonomik ve Sosyal Komitesi Başkanı *Staffan Nilsson*, Bölgeler Komitesi Ekonomik ve Sosyal Politika Komisyonu Başkanı *Arnoldas Abramavicius* katılmışlardır. Oturumda aşağıdaki hususların altı çizilmiştir:

- Tek Pazar için muğlak hükümler içermeyen net mevzuat çerçevesi şarttır.
- Sağladığı geniş hareket sahası nedeniyle her Üye Ülkede farklı uygulanan Direktifler yerine, ulusal mevzuata ihtiyaç olmaksızın doğrudan uygulanan Tüzükler (Regulations) Tek Pazarın pekiştirilmesi için tercih edilebilir.
- Mevzuat çalışmaları yenilikçi alanlara yönlenmelidir; Tek Patent Sisteminin (Unitary Patent System) tesisi yönünde atılan adımlar bu açıdan çok önemlidir.
- Avrupa başarıyla uyguladığı politika alanlarından ders çıkarmalıdır: ileri düzeyde uyum ve sağlıklı iletişimle sorunsuz yürütülen gıda güvenliği konusundaki uygulamalar diğer alanlarda da örnek teşkil edebilir.
- Tüketiciler Tek Pazarın kendileri için değil iş dünyası için tesis edilmiş olduğunu düşünüyorlar; bu algının değiştirilmesi ve vatandaş odaklı bir Tek Pazarın yaratılması gerekmektedir.

Forumun sonunda, tüm çalıştayların özet sonuçlarını da içeren "Krakow Deklarasyonu" [3] yayımlanmıştır.

Genel Değerlendirme

Tek Pazara ilişkin genel ve teknik konularda Avrupa Birliği kurumlarından yetkililerin yanı sıra, iş dünyası, sosyal taraflar, sivil toplum kuruluşları ve Üye Devlet kurumlarını bir araya getiren bu Forum, AB müktesebatına uyum ve uygulama çalışmalarını sürdüren Ülkemiz için de muhataplarımızla bir araya gelme ve işbirliği imkanları yaratma açısından önemli bir fırsat olarak değerlendirilmektedir. Forum gündemi Avrupa Birliğinin gelecekteki müktesebat çalışmalarının perspektifini belirlemesi yönünden ipucu niteliğindedir.

Bilgilerine saygılarımla arz ederim.

[3] http://ec.europa.eu/internal_market/top_layer/docs/simfo-declaration-op-conclusions_en.pdf